

Elias Bredsdorff: *Mit engelske liv. Erindringer 1946-1979*. (Gyldendal, 1984). 257 s.

Med dette bind fortsætter Elias Bredsdorff sine velskrevne erindringer. Han er nu i England først som dansk udsendt lektor i London i tre år, og siden i 30 år som universitetsansat lektor og »reader« (i realiteten professor) ved universitetet i Cambridge. Med en vis ambivalent humor, som dog dybest set røber, at forfatteren har befundet sig vel derved, beretter Bredsdorff om de for en venstreorienteret, grundtvigsk dansker bizarre skikke ved et gammelt engelsk universitet, inden sæderne var gået i forfald. Det var de næsten, da Bredsdorff i 1979 forlod pladsen. Der var langt mellem Roskilde Højskoles ritualer og Cambridge's. Men netop på grund af forfatterens indtagethed i dette miljø, som jo også fastholdt ham i en menneskealder, gives der i virkeligheden et positivt billede af engelsk universitetsliv med vedbend på væggen, masser af portvin årgang 1938 ved high table, processioner af kappeklædte »dons« og latinske formularer. Alt sammen guf for en traditionalist.

Men Bredsdorff kompenserede så ved at arbejde aktivt i forskellige venstreorienterede bevægelser – ofte meget kontroversielle. Mens der ikke kan være tvivl om, at han ved sit initiativ, sin flid og sin faglige kunnen har gjort fortrinlig fyldest både i sin undervisning og i sin forskning – i hvilken sidste han i øvrigt hele tiden stod i en god rapport til det Danmark, han skulle formidle – var han en torn i øjet på det etablerede engelske universitet. Det kan måske undre, at han slet ikke er standset op og har overvejet, om han som dansker overhovedet burde tage del i britisk politik. Man tænke sig et ramaskrig, dersom en dansk universitetslektor i England gik i brechen for Margaret Thatcher. Men Bredsdorff kastede sig med

liv og sjæl ud i det politiske arbejde. Han harmes over den græske oberstjunta, Allendes fald i Chile og engelske wc-døres racistiske graffiti, der omhyggeligt nedtegnes, men rejser gerne officielt i USSR og Kina. Hans forhold til menneskerettighederne er selektivt, og det er ejendommeligt, at han ingen steder definitivt reflekterer over de afsløringer af Stalins regime, som fremkom på den 20. partikongres. Indirekte giver Bredsdorff et billede af sig selv som et troende menneske, der konsekvent og vedholdende har fastholdt sit engang valgte ståsted. Men bogen giver et væsentligt bidrag til den europæiske venstreintelligentsias historie efter anden verdenskrig, og den er afgjort læseværdig.

Tage Kaarsted

Thomas Clausen: *Ørnen og spurven. Danmarks vej til NATO*. (Historisk Revy, 1984). 144 s., 96 kr.

Titlen, der refererer til den amerikanske udenrigsminister Dean Achesons karakteristik fra foråret 1949 af Gustav Rasmussen som en »spurv, der med omhyggelig vagtsomhed undgår fuglefængerens snare«, er det mest originale ved denne bog, der ellers er en stort set uinteressant fremstilling af Danmarks optagelse i Atlantpagten.

Fremstillingen er helt overvejende baseret på sekundært materiale og føjer derfor intet nyt til det allerede kendte. Clausen har her stået over for det kendte problem, at de offentlige arkiver normalt er lukkede, og at det også er svært at få adgang til f.eks. Socialdemokratiets arkiver (gruppeprotokollen og de lukkede dele af Hedtofts arkiv). Omvendt må det konstateres, at forfatteren ikke formår at få noget ud af det primære materiale, han synes at have haft adgang til, f.eks. mødeprotokollen fra DKPs centralkomite (s. 117).